

Towarzystwo Przyjaciół Anny Jenke

ul. Kraszewskiego 37

37-500 Jarosław

tel. (016) 621 22 97

kom. 500 866 394

www.jaroslaw.pl i mtrojnar.rzeszow.opoka.org.pl/anna_jenke

**Program wychowawczy Anny Jenke
podstawą wychowania młodego pokolenia
do wartości chrześcijańskich i patriotyzmu
oraz zapobiegania zachowaniom problemowym**

Jarosław – 2006/2007 r.

Wstęp

W obliczu stawianych dziś tak mocno pytań o kształt naszego państwa, refleksja nad wychowaniem patriotycznym młodzieży nabiera szczególnego znaczenia. Dotyczy ona przede wszystkim poszukiwania takich sposobów prowadzenia uczniów przez kulturowe dziedzictwo, by potrafili autentycznie zainteresować się tym, co dla Polaka stanowi klucz do odpowiedzi na pytanie: kim jesteśmy.

W nawale mniej lub bardziej ważnych punktów programu wychowawczego, nie można pominąć wychowania patriotycznego, jako jednego z elementów kształtowania przyszłych postaw i poglądów młodego człowieka.

Z definicji słownikowej wynika, że patriotyzm to *postawa społeczno-polityczna i forma ideologii narodowej, oparta na zasadach miłości, poświęcenia dla własnego narodu i ojczyzny, wiąże się z szacunkiem wobec innych narodów i poszanowaniem ich suwerennych praw, gotowość do pracy i poświęceń dla dobra ojczyzny.*

Często patriotyzm kojarzony jest z miłością ojczyzny. Ojciec Święty Jan Paweł II dodaje jeszcze, że miłować Polskę, to sprawiać, by była otwarta dla świata, by przyjmowała z niego to, co przyjąć warto i trzeba.

A Kościół naucza, że patriotyzm jest obowiązkiem i wiąże go z nakazem czwartego przykazania Bożego.

Anna Jenke pozostawiła zaś przesłanie: **„Być Polakiem, to żyć Bosko i szlachetnie”**.

Uświadomienie uczniom prawdy o patriotyzmie należy do powinności nauczycieli i wychowawców, rodziców, a także autorów niniejszego Programu – członków Towarzystwa Przyjaciół Anny Jenke, łącznie ze szkolnymi i młodzieżowymi Kołami Towarzystwa.

Towarzystwu Przyjaciół Anny Jenke patronuje wspinała Postać – Anna Jenke (1921 – 1976) – nauczycielka, wielka patriotka, a obecnie Sługa Boża – kandydatka do chwały ołtarzy. Przynależność do tego Towarzystwa starszego i młodego pokolenia jak gdyby obliuguje jego członków do zawarcia w Programie tych treści, którymi w życiu kierowała się i które przekazywała uczniom Anna Jenke.

Program obejmuje takie zagadnienia patriotyzmu jak:

- kształtowanie postawy moralnej,
- upowszechnianie kultury i dziedzictwa narodowego.
- wychowanie do odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu społecznym,
- uwrażliwianie na piękno Ziemi Ojczystej.

Sprawa pilną jest, aby Program patriotyczny – budować już dziś. W integrującej się Europie, patriotyzm jako cnota obywatelska ma wyjątkowo duże znaczenie dla losów niepodległego państwa i przyszłych pokoleń.

Ogólne założenia Programu wychowawczego Anny Jenke

Założenia programu są zgodne z:

- Programami wychowawczymi szkół,
- Programami rozwoju szkół,
- Szkolnymi zestawami programów nauczania,
- Rozporządzeniem MEN i Sportu z 26. 02. 2002 r.

Program ten jest równocześnie odpowiedzią na apel Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Kazimierza Ujazdowskiego, ogłoszony 13. 01. 2006 r. w ramach Programów Operacyjnych na 2006 r.

Program przeznaczony jest do realizacji w szkołach ponadpodstawowych, w ciągu jednego roku szkolnego.

Realizatorzy programu to:

- wychowawcy klas,
- nauczyciele polonisty, historycy, katecheci, nauczyciele przyrody, biologii,
- pedagodzy szkolni,
- pracownicy ośrodków kultury, muzeów,
- zespoły artystyczne, plastyczne, chóry młodzieżowe,
- członkowie Towarzystwa Przyjaciół Anny Jenke: dorośli, młodzież i dzieci
- rodzice,
- zaproszeni goście.

Program zawiera 4 bloki tematyczne:

- 1. Kształtowanie postawy moralnej młodzieży**
- 2. Upowszechnianie kultury i dziedzictwa narodowego**
- 3. Wychowanie do odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu społecznym**
- 4. Uwrażliwianie na piękno Ziemi Ojczystej**

Podział Programu na w/w bloki tematyczne wynika m.in. z realizacji przesłania, jakie pozostawił nam Ojciec Święty Jan Paweł II. To On zwracał się z apelem do młodzieży o budowanie cywilizacji miłości i wymagania od siebie, choćby inni od nas nie wymagali. Mówił młodym o moralności, odpowiedzialności, wierności i czystości.

Nie lękajcie się iść w przyszłość przez Bramę, którą jest Chrystus.

Zanieście przyszłym pokoleniom świadectwo wiary, nadziei i miłości.

W przemówieniach Ojca Świętego bardzo mocno wyeksponowany jest też wątek patriotyczny.

Trzeba było przypomnieć wam młodym, którzy weźmiecie odpowiedzialność za losy Polski w Trzecim Millenium, że świadomość własnej przeszłości pomoże nam włączyć się w długi szereg pokoleń, by przekazać następnym wspólne dobro – Ojczyznę.

Od Ojca Świętego uczmy się umiłowania Ziemi Ojczystej. To On powiedział:

Tutaj z wyjątkową mocą zdaje się przemawiać błękit nieba, zieleń lasów i pól, srebro jezior i rzek. Tutaj śpiew ptaków brzmi szczególnie znajomo.

Po polsku. Muszę się wam przyznać, że bardzo trudno mi się rozstać z polską przyrodą. I z górami, i jeziorami.

Opracowany Program wychowawczy uwzględnia przesłanie Ojca Świętego Jana Pawła II oraz przesłanie Anny Jenke – nieprzeciętnego pedagoga i wychowawcy, gorącej patriotki. Anna Jenke jako studentka była pod znacznym wpływem ks. Karola Wojtyły – Duszpasterza Akademickiego, który kształtował postawy młodych ludzi. U Anny Jenke ten wpływ mocno uwidaczniał się w późniejszym jej życiu jako nauczyciela i wychowawcy. W swojej pracy bardzo często odwoływała się do wskazówek, rad, nauki swego Duszpasterza.

Cele główne Programu

- Wychowanie do wartości chrześcijańskich.
- Kształtowanie dojrzałej postawy moralnej.
- Kształtowanie postawy patriotycznej.
- Podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej i państwowej.
- Upowszechnianie wiedzy dotyczącej polskiej historii, tradycji i zwyczajów.
- Edukacja patriotyczna.
- Popularyzacja wiedzy o przeszłości Polski.
- Wzmocnienie identyfikacji z miejscem pochodzenia i jego dziedzictwem kulturowym, budowanie więzi lokalnych.
- Kształtowanie dojrzałej postawy społecznej młodzieży.
- Uwrażliwianie na piękno ziemi ojczystej.

Cele szczegółowe Programu

- Ukazywanie uniwersalnych wartości chrześcijańskich.
- Uczenie szacunku do drugiego człowieka.
- Przekazywanie i pielęgnowanie kultury, tradycji i zwyczajów polskich.
- Czerpanie z wzorów bohaterów narodowych i polskich świętych.
- Uwrażliwianie na piękno polskiej sztuki i kultury ludowej.
- Kształcenie takich cech charakteru jak: pracowitość, rzetelność, wytrwałość, uczciwość, pokora, odpowiedzialność, tolerancja.
- Uczenie szacunku do własnych rodziców, osób słabszych, chorych, starszych.
- Troska o środowisko społeczne, ekologiczne.

Główne zasady realizacji Programu

- Stworzenie atmosfery zachęcającej uczniów do uczestnictwa w zadaniach programowych.
- Podmiotowe traktowanie uczniów i dawanie im dobrego własnego przykładu.
- Atrakcyjny sposób przekazywania treści patriotycznych.
- Obiektywna i budująca ocena uczniowskich zachowań.
- Akceptacja i pochwała pozytywnych zachowań uczniów.
- Dostosowanie materiałów programowych do potrzeb i możliwości uczniów.
- Podczas realizacji zadań programowych wskazane jest uczestnictwo – w miarę możliwości i potrzeb – wszystkich realizatorów Programu.
- Informowanie rodziców i zachęcanie do współtworzenia Programu.

Sposoby realizacji Programu

- Sympozja i sesje popularno-naukowe.
- Kursy dla nauczycieli i wychowawców.
- Pogadanki w szkołach.
- Wydawnictwa książek i czasopism.
- Przekazywanie artykułów do czasopism.
- Tworzenie programów artystycznych.
- Udział w audycjach radiowych i telewizyjnych.
- Organizowanie konkursów poezji, prozy, plastyki.
- Opracowanie scenariuszy.
- Prelekcje, dyskusje.
- Opowiadania nauczyciela.
- Zajęcia artystyczne.
- Zebrania z rodzicami i zaproszonymi gośćmi.
- Pedagogizacja rodziców.
- Spacer i wycieczki.
- Ankieta.
- Organizowanie uroczystych akademii.
- Konkursy dotyczące zbiórki surowców wtórnych.
- Działalność charytatywna.

Schemat Programu Patriotycznego

1. Kształtowanie postawy moralnej młodzieży

<u>C e l e</u>	<u>Forma realizacji</u>	<u>Realizatorzy</u>	<u>Uwagi</u>
Ukazywanie prawdy, uczenie altruizmu, rzetelności, wytrwałości, uczciwości, pokory, pojęcia wolności.	- Rozmowy indywidualne i grupowe - Udział uczniów w uroczyst. - Czytanie odpowiednich lektur. - Przydział zadań do wykonania i rozliczenie z ich ilości i jakości.	wychowawcy klas, poloniści, rodzice katecheci.	
Uczenie poszanowania mienia własnego i innych osób, przyjmowanie odpowiedzialności za własne działanie, uczenie szacunku dla chleba, żywności i pracy ludzi	- Pogadanka nt. szanowania rzeczy osobistych i cudzych własności - Konkurs na najgrzeczniejszego - Prelekcja zaproszonej osoby nt. poszanowania chleba i wytworów pracy innych ludzi.	katecheta wych. klas, zaproszeni goście	
Wychowanie do pracy nad sobą; umiejętności krytycznej samooceny, wyzwalania się z egoizmu, stawiania siebie w prawdzie.	- Rozmowy, praca w grupach, - Pogadanka - Wystawianie sobie oceny z zachowania - Akcja dzielenia się swoimi z innymi.	pedagog szkolny, wych. klas, członkowie Towarzystwa Przyjaciół Anny Jenke	
Zapobieganie konfliktom w szkole i w środowisku, pomoc koleżeńska w nauce słabszym uczniom. Opieka nad uczniami niepełnospr.	- Ankieta dot. przemocy, agresji, obaw ... - Pogadanka o tolerancji. - Zorganizowanie pomocy koleżeńskiej w nauce. - Konkurs na plakat o integracji z osobami niepełnosprawnymi. - Pomoc uczniom niepełnosprawnym.	wych. klas, poloniści, plastycy	
Uczenie szacunku do drugiego człowieka; do rodziców, osób starszych, samotnych, bezdomnych.	- Konkurs na najciekawszy album „Moja rodzina”. - Organizowanie uroczystości z udziałem rodziców i osób starszych, emerytów ... - Wyjście z programem artyst. do Domu Opieki Społecznej, Domu Dziecka... - Pomoc charytatywna w otoczeniu.	pracownik ośrodka kultury, rodzice, zaproszeni goście, członkowie Tow. Przyjaciół Anny J.	
Uczenie koleżeńskiej i przyjaźni, świadomości, że akceptacja i oparcie w drugim człowieku jest jedną z głównych potrzeb ludzkich.	- Pogadanka - Test niedokończonego zdania - Ankieta - Dyskusja nad treścią książki „Mały Książę” - Burza mózgów nt. koleżeńskiej i przyjaźni	wych. klas, poloniści, pedagog szkolny	

Troska o środowisko społeczne, ekologiczne, uczenie odpowiedzialności za środowisko, w którym przebywamy	<ul style="list-style-type: none"> - Spacery i wycieczki w bliższe lub dalsze środowisko - Uczenie dostrzegania piękna otoczenia - Wyszukiwanie w książkach o JP II i Annie Jenke - Fragmenty o pięknie przyrody - Segregacja odpadów i zbiórka surowców wtórnych. 	naucz. biologii i przyrody katecheta, rodzice
--	---	---

---

2. Upowszechnianie kultury i dziedzictwa narodowego

C e l e	F o r m a r e a l i z a c j i	R e a l i z a t o r z y	U w a g i
Przekazywanie i pielęgnowanie kultury i tradycji polskiej	<ul style="list-style-type: none"> - Sesje popularno-naukowe - Konkursy recytatorskie utworów literackich poetów i pisarzy polskich - Małe formy teatralne - Spotkania opłatkowe, jasełka, kolędnicy - Polskie „ostatki” – zakończenie karnawału, „święcone”, - Palmy – konkurs plastyczny - Świątowanie Dnia Matki, Ojca, Babci Dziadka, Seniora, Jubileusze - Święto plonów – dożynki - Święto Wszystkich Świętych i Zmar. 	Tow. Przyjaciół Anny Jenke, poloniści, historycy plastycy, katecheci, rodzice	
Czerpanie z wzorów bohaterów narodowych i polskich świętych	<ul style="list-style-type: none"> - Akademie z okazji rocznic: Konstytucji 3 Maja, Niepodl. Polski, zakończenie II wojny świat. wywózki na Sybir... - Odwiedzanie mogił, pomników, miejsc straceń bohaterów narod. uporządkowanie tych miejsc - Wyjazdy do miejsc urodzeń, życia i śmierci polskich bohaterów i patriotów. - Obchodzenie rocznicy ur. i śmierci Jana Pawła II oraz daty Jego wyboru na Papieża - Rozwijanie patriotycznej twórczości pisarskiej - Audycje radiowe i telewizyjne, artykuły do czasopism - Konkursy historyczne - Wydawnictwa czasopism i książki 	historycy, katecheci, członkowie Tow. Przyjaciół Anny J. poloniści, wychowawcy klas	
Uwrażliwianie na piękno sztuki polskiej	<ul style="list-style-type: none"> - Wycieczki do muzeów, skansenów, zamków - Zwiedzanie zabytków 	rodzice, wychowawcy klas, zaproszeni goście,	

	miejscowych i innych - Prelekcja konserwatora zabytków - Gromadzenie przedmiotów zabytkowych - Wieczorki upowszechniające sztukę polską - Przybliżanie uczniom życia i twórczości polskich mistrzów muzyki, opery, malarstwa - Wyjazd na koncert do filharmonii - Nauka tańców narodowych (polonez, krakowiak, kujawiak...) - Edukacja teatralna - wystawa książek z ilustracjami obrazów polskich malarzy.	nauczyciel muzyki, poloniści, historycy
Upowszechnianie kultury ludowej	- Festiwal pieśni ludowych - Spotkania z zespołami folklorystycznymi - Propagowanie zwyczajów ludowych; kołędnicy, andrzejki, śmigus dyngus, topienie marzanny, „majówki” przy kapliczkach - Składanie życzeń świątecznych osobom samotnych, w Schroniskach, Domach Opieki Społecznej... - Scenariusze	zaproszeni goście, rodzice, członkowie Tow. Przyjaciół Anny Jenke, wychowawcy klas

3. Wychowanie do odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu społecznym

<u>C e l e</u>	<u>F o r m a r e a l i z a c j i</u>	<u>R e a l i z a t o r z y</u>	<u>U w a g i</u>
Wychowanie do poczucia odpowiedzialności za innych, za środowisko, wspólnotę, szkołę, małą i wielką Ojczyznę	- Pogadanka - Odwiedziny osób w ośrodkach pomocy społecznej i w domach prywatnych - Uczestnictwo w akcjach - Działalność służebna na rzecz środowiska	zaproszeni goście, wych. klas, pracownicy opieki społecznej, pedagog szkolny	
Budzenie refleksji na temat problemów współczesnego świata, wdrażanie do twórczego zaangażowania w przemianę niesprawiedliwej rzeczywistości	- Sympozjum naukowe - Prelekcja nt. problemów współczesnego świata - Dyskusja - Kursy edukacyjne dla nauczycieli i wychowawców - Scenariusze zajęć - Formacja rodziców	Tow. Przyjaciół Anny J. chóry młodzieżowe, zespoły artystyczne, historycy, zaproszeni goście	
Zapobieganie patologii społecznej, podejmowanie działań prewencyjnych	- Zapewnienie dostępu do książek i prasy uczniom, rodzicom i kierowanie przez wychowawców ich wyborem - Uwrażliwianie samorządów szkolnych i klasowych na	pedagog szkolny, higienistka szkolna wych. klas, policjant, polonista	

- przejawy patologii wśród uczniów (przemoc, agresja, alkoholizm, nikotynizm, narkomania)
- Pogadanka z dyskusją
  - Burza mózgów
  - Scenki rodzajowe

Wychowanie do życia w rodzinie

- Udostępnienie uczniom wiedzy na temat wartości rodziny
- Zebrania szkoleniowo-inform. rodziców
- Udział rodziców w lekcjach pokazowych i uroczystościach szkolnych
- Pomoc materialna dzieciom z biednych rodzin i z Domów Dz.
- Projekcja filmu nt. odpowiedzialności wszystkich członków rodziny

wych. klas,
pedagog szkolny,
członkowie TPAJ
katecheta,
rodzice

4. Uwrażliwianie na piękno Ziemi Ojczyściej

<u>Cele</u>	<u>Forma realizacji</u>	<u>Realizatorzy</u>	<u>Uwagi</u>
Odkrywanie piękna przyrody i świata jako dzieła Bożego	<ul style="list-style-type: none"> - Spacery, wycieczki - Konkursy plastyczne, poetyckie dotyczące przyrody - Inszenizacje teatralne - Spotkanie z ekologiem, leśnikiem, ornitologiem - Oglądanie filmów przyrodniczych i krajobrazowych - Założenie kącika przyrody; obserwacja wzrostu i rozwoju roślin - Wykonanie albumów z widokówek z różnych zakątków Polski 	wych. szkolni biolog, przyrodnik, ekolog, geograf, plastyk	
Wychowanie do zachowań estetycznych, troski o piękno najbliższego otoczenia	<ul style="list-style-type: none"> - Wdrażanie do utrzymywania porządku i czystości w każdym miejscu przebywania - Pogadanka z dyskusją - Prelekcja - Sprzątanie obejścia terenu szkoły, klas, korytarzy - Wyjazd do arboretum, ogrodu bot. - Zapoznanie uczniów z roślinami i zwierzętami będącymi pod ochroną 	wych. klas, nauczyciel przyrody biolog, rodzice	
Dbanie o piękną mowę ojczystą, stosowanie form grzecznościowych nie używanie wulgaryzmów	<ul style="list-style-type: none"> - Konkursy czytelnicze i recytatorskie - Małe formy teatralne - Dyskusja nad filmem lub książką - Spotkanie z poetą lub pisarzem, aktorem - Wyjście do biblioteki publicznej - Wyjazd do teatru - Rozwijanie pisarskiej twórczości uczniów. 	polonista, wych. klas, zaproszeni goście, rodzice	

Rozbudzanie u uczniów
miłości do swojej małej
ojczyzny

- Poznawanie historii i legend
dot. swojej miejscowości
- Poznawanie miejscowych zabytków,
budynków, ulic
- Wyjście do miejscowych urzędów
w celu zapoznania się z pracującymi
tam osobami
- Prace plastyczne nt. swojej
miejscowości, tworzenie albumów
- Komponowanie wierszy i piosenek
o swojej miejscowości
- Próba zredagowania lokalnego
czasopisma.

wych. klas,
historyk,
plastyk,
nauczyciel muzyki,
polonista

Ewaluacja

Końcowym etapem realizacji prezentowanego Programu będzie ewaluacja, która umożliwi jego ocenę, wskaże pozytywne i negatywne strony wyniku w trakcie realizacji. Przeprowadzając ewaluację, należy odpowiedzieć na następujące pytania:

- Co zamierzono osiągnąć realizując opracowany Program?
- Co osiągnięto (po czym to poznać) ?
- Czego nie osiągnięto (po czym to poznać) ?
- Co należy zmienić, aby w pełni zrealizować założone cele?

Głównym celem Programu wychowawczego Anny Jenke jest kształtowanie postaw młodego pokolenia do wartości chrześcijańskich i patriotyzmu oraz zapobiegania zachowaniom problemowym, uwrażliwianie na dobro, miłość i piękno.

Program zawiera także cele szczegółowe, wyeksponowane w treści Programu. Stopień osiągnięcia założonych celów będzie można ustalić na podstawie sprawdzenia wiedzy uczniów w zakresie objętym Programem, na podstawie zachowań uczniów w klasie, szkole, w środowisku, podczas uroczystości religijnych i narodowych.

Można przewidywać, że uczniowie przyswoją sobie treści zawarte w Programie; chętnie i odpowiedzialnie będą brać udział w organizowanych imprezach okolicznościowych, będą dbać o miejsca kultu religijnego i pamięci narodowej, zainteresują się sztuką polską, będą sięgać do wzorów polskich bohaterów i świętych, przez to poprawi się ich moralność, będą troszczyć się o drugiego człowieka, o środowisko przyrodnicze. Program dopomoże, że wzrośnie świadomość i odpowiedzialność wśród młodzieży za powierzone zadania, za samowychowanie, że potrafi ona przekazać zdobyte doświadczenia i wiadomości przyszłym pokoleniom Polaków – zgodnie z założeniami Programu.

Niedociągnięcia będzie można wskazać po całościowym zrealizowaniu Programu i zmienić je w kolejnym cyklu realizacyjnym.

*Program opracowało
Towarzystwo Przyjaciół Anny Jenke*

